

Monialainen osaaminen ja opiskelijayhteistyö psykogeriatristen potilaiden lääkkeettömässä hoidossa ja kuntoutuksessa

18.5.2022

“Monialainen osaaminen sosiaali- ja terveysalan digitalisaation kehittämisessä” (MODI, 30op) on Opetus- ja Kulttuuriministeriön rahoittaman UUDO-hankkeen tuottama erikoistumiskoulutus, joka järjestettiin ensimmäistä kertaa lukuvuonna 2021-22. Hankkeessa on mukana yhteensä 14 ammattikorkeakoulua. Erikoistumiskoulutukseen liittyy kymmenen opintopisteen laajuinen kehittämistehtävä, jossa sovelletaan palvelumuotoilun prosessia ja työskentelytapoja oikean työelämähaasteen ratkaisussa. Opiskelijat Anna Huhtala (OAMK), Miia Näppä (SeAMK), Minna Ojala (SeAMK) ja Sanna Yli-Kortesniemi (VAMK) tekivät kehittämistehtävänsä SeAMKin Älykodille ja Yhteiskehittämisellä innovaatioita – SOTE Living Lab -hankkeelle.

Palvelumuotoilulla haasteen kimppuun

Kehittämistehtävän tarkoituksena oli selvittää, miten SeAMKin älykodin (SeiHoW) teknologiaa olisi mahdollista hyödyntää ja jalkauttaa sote-organisaatioihin, sekä muodostaa palvelupolkukuvaus tästä prosessista. Yhtenä palvelumuotoilun keinona käytettiin pilotointia. Pilottiyksiköksi valikoitui Seinäjoen kaupunginsairaalan psykogeriatrinen osasto M3, jossa älykodin teknologiaa testattiin osana psykogeriatrisen potilaan lääkkeetöntä hoitoa ja kuntoutusta yhteistyössä SeAMKin sosiaali- ja terveysalan Living Lab oppimis- ja palveluympäristössä harjoitteluaan suorittavien fysioterapeuttiopiskelijoiden kanssa.

SeAMKin älykodista psykogeriatriselle osastolle testattaviksi teknologioiksi valikoituivat Yeti-tablet ja Somnox-unityyny. Yeti-tablet on suuri interaktiivinen Android-käyttöjärjestelmällä varustettu kosketusnäyttötabletti, joka tarjoaa esteettömän pääsyn eri sovelluksiin ja selainpohjaisille alustoille. Sen avulla voidaan esimerkiksi harjoittaa kognitiivisia ja sosiaalisia taitoja erilaisten pelien, musiikin sekä elokuvien avulla. Yeti-tabletia voi hyödyntää kognitiivisessa sekä fyysisessä kuntoutuksessa erilaisia terapeuttisia sovelluksia hyväksikäyttäen. (Yeti-tablet, i.a.) Tässä kirjoituksessa paneudutaan Yeti-tabletin testaukseen pilotoinnissa.

Opiskelijayhteistyössä voimaa

Yeti-tablet on yksi isoimmista SeAMKin laitteista ja esimerkiksi vakuutus- ja kuljetuskysymykset oli tarkoin pohdittava. Opiskelijayhteistyö oli olennaista laitteen pilotoinnissa niin osaston lähtökohtien kuin laitteen kalliin hankintahinnan ja käytön vaativuudenkin vuoksi. Opiskelijoiden käytännön harjoittelu Living Lab -ympäristössä mahdollisti opiskelijayhteistyön pilotissa. Opiskelijayhteistyötä koordinoivat oppimisympäristön suunnittelija ja SOTE-Living Lab -hankkeen projektipäällikkö Marika Kääriäinen. Fysioterapian opettajista mukana oli lehtori Pia Haapala ja osaston yhteyshenkilönä toimi osastonhoitaja Sanna Yli-Kortesniemi. Fysioterapeuttiopiskelijoita pilotissa oli mukana neljä: Aleksi Honkonen, Juho Huttunen, Miisa Vuolli ja Eppu Oksanen.

Opiskelijayhteistyö aloitettiin yhteispalaverilla pilotin taustatiimin kesken. Tuolloin käytiin läpi osallistujien roolit, laitteiden käytön suunnitelma ja ohjeet sekä odotukset puolin ja toisin. Tämän jälkeen pidettiin vielä hoitajien ja opiskelijoiden yhteinen Teams-aloituspalaveri. Tämän palaverin tarkoituksena oli tuoda opiskelijoille etukäteistietoa osaston potilaille tyypillisistä oireista hoitajien substanssiosaamisen avulla. Keskustelussa oli lisäksi tarkoitus madaltaa opiskelijoiden kynnystä tulla osastolle, sekä toisaalta avata myös hoitajille teknologian mahdollisuuksia hoitotyössä. Opiskelijoiden lähtökohtana oli potilaiden aktivointi ja he pohtivat etukäteen, mitä sovelluksia voisi olla hyvä käyttää. Asiakasyksikön luonne on olennaista tietää, jotta voidaan tehdä taustatyötä ja asentaa esimerkiksi sovelluksia laitteeseen valmiiksi.

Varsinainen Yeti-tabletin pilotti kesti neljä viikkoa. Neljän viikon ajan opiskelijat kävivät kaksi kertaa viikossa pitämässä itsenäisesti toimintatuokioita osastolla. Ensimmäisillä kerroilla osastonhoitaja oli mukana auttamassa ja ohjaamassa, mutta muuten opiskelijat saivat vapaat kädet työskennellä. Henkilöstöä kyettiin ottamaan tilanteisiin mukaan toivottua vähemmän, sillä osastolla oli hankala ja kiireinen aika ja se näkyi kiireenä ja sijaisten suurena määränä. Viimeisellä viikolla osastonhoitaja joutuikin perumaan tuokiot osaston tartuntatautitilanteen vuoksi. Tärkeää on muistaa, että asiakasyksikön on kannettava vastuu myös opiskelijoiden turvallisuudesta.

Fysioterapeuttiopiskelija Laura Tuominen ohjaamassa Yetin käyttöä M3-osastolla (Kuva: SeAMK).

Mitä opimme?

Pilotoinnin jälkeen pidetyssä Teams-palautekeskustelussa nousi esiin, että vaikka osastosta oli kerrottu etukäteen, eivät ennakkovalmistelut ja -odotukset aina kohtaa. Opiskelijoilla oli erillinen rooli aktivoinnissa ja

he kuvasivat päässeensä pitämään tavallisesta poikkeavaa toimintaa. Tavoitteet realisoituvat lopulta asiakastilanteessa ja hetkessä eläminen vaati opiskelijoilta luovuutta ja joustavuutta. Nämä olivat tärkeitä kokemuksia opiskelijoille. “Ennakkoon oli pohdittu, että mennään ristikoilla yms. mutta kun päästiin paikalle, huomattiin että on haastavaa ja että on pääasia saada potilaat keskittymään toimintaan”, kuvaa fysioterapeuttiopiskelija Aleksi Honkonen. “Alun perin suunniteltua jouduttiin muuttamaan ja madaltamaan ennakkotasoa”, hän jatkaa.

Löytyikö sitten hyviä ja käyttökelpoisia sovelluksia? Sovelluksia löytyi kyllä ja onneksi joitain sovelluksia oli jo ennakkoon katsottu valmiiksi. Selaimen kautta hyödynnettävät alustat kuten Muistipuisto ja Ikäinstituutti olivat erittäin hyviä sivustoja. Sovelluksista YouTube oli oiva musiikin kuuntelulle ja esimerkiksi Lotan ja Papan koronalaulut soveltuvat hyvin ikäihmisille. Alkuun oli vaikea pohtia, että mikä voisi käydä, mutta pikkuhiljaa sopivia asioita löytyi yhdessä tekemällä. Sovellettiin sovelluksia uudelleen, jolloin toiminnot onnistui jollain tavalla. Opiskelijoiden kesken pohdittiin onko tämä tuttu ja käytetty sovellus ja yhdessä löydettiin käyttökelpoisia sovelluksia. Päiväkirjan pitäminen helpotti yhteiseen tavoitteeseen pääsemistä.

Parhaiten toimiviksi tehtäviksi nousivat maalaus, piirtely, musiikki sekä pelit, erityisesti muistipelit. Myös vanhojen lorujen jatkaminen ja muistelu, vanhat laulut sekä visailut, jossa pitää muistaa miten sanat jatkuvat aktivoivat potilaita osallistumaan. Opiskelijat huomasivat potilaissa aluksi passiivisuutta. Moni potilas oli ollut sitä mieltä, ettei heidän takiaan tarvitse osastolle tulla ja alkuun olikin hankala saada potilaita kiinnostumaan taulusta ylipäätään. “Kunhan lähtee mukaan ja pääsee taululle, se on hyvä merkki”, kuvaa opiskelija Juho Huttunen. Opiskelijat huomioivat, että potilaille oli vierasta koskea itse tauluun, jolloin pensselit madalsivat kynnystä olla aktiivisia osallistujia. Kuitenkin esimerkiksi jumppien pitäminen, vastarinnasta huolimatta, toi kokemuksen siitä, että asiakkaat tulivat mukaan ja vaikuttivat tykkäävän. “Oli hyvä tunne, kun lopulta jalka nousi ja oli kiva huomata, että potilaat olivat mukana sen mitä pystyivät”, fysioterapeuttiopiskelijat kuvaavat. Opiskelijat kokivat, että he saivat tuotua potilaiden arkeen lisää väriä. Yhteistyö hoitajien kanssa lisääntyi matkan varrella ja viimeisiä kertoja kohti hoitajat toivat asiakkaita osallistumaan ja jäivät seuraamaan toimintatuokioita. Loppua kohden alkoi huomata myös että jotkut potilaat kertoivat mitkä sovellukset kiinnostivat ja mistä pidettiin.

Tärkeintä on kohtaaminen

Opiskelijat toivat arvokkaan sosiaalisen panoksensa osaston potilaille jo pelkällä läsnäolollaan, käytettiin laitetta tai sitten ei. Kokeilussa sovellettiin ja luovittiin, oltiin läsnä ihmisenä ihmiselle ja kohdattiin toisia kunnioittavasti. Opiskelijat otettiin osastolla ylipäätään hyvin vastaan. Osaston henkilökunnan sekä potilaiden puolesta välitän opiskelijoille sekä pilotin taustatiimille vilpittömät kiitokseni yhteistyöstä sekä arvokkaasta kokemuksesta. Kaikki tämänkaltaiset kokemukset antavat uskoa siihen, että moniammatillisella yhteistyöllä saamme vaikka mitä aikaan yhteisen hyvän ja asiakkaidemme parhaaksi.

Sanna Yli-Kortesniemi
MODI-opiskelija
SeAMK

Anna Rauha

tutoropettaja ja kehittämistehtävän ohjaaja
SeAMK

Lähteet:

Yetitablet (i.a.). Apuvälineteknologia yksinäisyyden vähentämiseksi ja kuntoutuksen edistämiseksi. https://Yetitablet – YetiCare – homepage